

2. Батьки і діти. Виховання підростаючого покоління : Громадянське виховання
<https://osvita.ua/school/method/upbring/5904/>
3. КОНЦЕПЦІЯ розвитку громадянської освіти в Україні
<https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/01/KONTSEPTSIYA-ROZVYTKU-GROMADYANSKOYI-OSVITY-V-UKRAYINI.pdf>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді
<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>

Починок Євгенія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ЕРГОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Професійно-педагогічна компетентність сучасного вчителя початкової школи є багатограним та складним особистісним утворенням. Для забезпечення максимально комфортних і безпечних умов освітнього середовища вчитель повинен володіти комплексом професійних та особистих якостей, що в сукупності й становлять його професійно-педагогічну компетентність. Однією з ключових компетентностей сучасного педагога нової української школи є ергономічна компетентність, яка полягає в комплексі знань, умінь, навичок організації ергономічного освітнього середовища, формування ергономічної культури, практичних умінь оптимізації та інтенсифікації навчального процесу із забезпеченням принципів здоров'язбереження.

Сутність та особливості формування професійно-педагогічної компетентності вчителя розкрито у наукових працях Л. Васильченко, Г. Груць,

М. Дяченко, О. Пометун, Н. Ничкало, О. Савченко, С. Шишова, Р. Шаповал та інших. Проблеми розвитку ергономічної компетентності педагога розглянуто у роботах Ю. Демідової, О. Ігнатюк, Н. Карапузової, В. Сергєєвої, проте основоположні аспекти формування ергономічної компетентності як однієї із ключових компетентностей вчителя початкової школи досліджено недостатньо, що зумовлює *актуальність* обраної теми. Відтак *мета дослідження* полягає у визначенні та обґрунтуванні сутності і провідних характеристик ергономічної компетентності сучасного вчителя початкових класів.

Г. Груць визначає педагогічну компетентність педагога як єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення своєї професійної діяльності. [3, с. 7] Однією із ключових компетентностей учителя в умовах нової української школи є його ергономічна компетентність, що, на думку В. Сергєєвої, становить собою сформованість наукових ергономічних знань і спеціальних умінь на необхідному високому рівні. [3, с. 111] На основі аналізу науково-педагогічної літератури дефінуємо *ергономічну компетентність вчителя початкових класів* як інтегровану якість особистості, що є динамічним новоутворенням ідей, цілей, ресурсів, орієнтацій, дій, спрямованих на досягнення максимально оптимальних та ефективних результатів взаємодії в системі «учень – учитель – засоби навчання – освітнє середовище». Процес формування ергономічної компетентності вчителя потребує активізації критичного мислення, педагогічної спрямованості на впровадження освітніх інновацій, креативних рішень, дотримання вимог організації здоров'язбережувального освітнього середовища. Вдосконалення та раціоналізація умов навчання молодших школярів та підвищення продуктивності початкової діяльності і є, на наш погляд, метою реалізації ергономічної компетентності вчителя початкових класів.

Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи передбачає розвиток таких суб'єктів освітнього процесу, які б могли орієнтуватися в складній системі професійних обов'язків, були здатні до швидкої адаптації в

нових соціальних умовах, пов'язаних зі зміною професійної структури робочого простору, виробничих процесів, комп'ютеризацією та інформатизацією професійної діяльності, зростанням стресових ситуацій, технологізацією навчання тощо [2, с. 193]. Важливим компонентом ергономічної компетентності педагога є ефективна ергономічна регуляція власної педагогічної діяльності: успішні методи проектування та планування діяльності, тайм-менеджмент, оптимізація, мобільність та гнучкість професійно-особистісних характеристик, самоаналіз та корекція результатів власної діяльності, орієнтація на розвиток особистості учнів тощо. Варто зауважити, що ергономічна компетентність вчителя початкових класів характеризується відносною сталістю, проте немає межі для саморозвитку та самовдосконалення, тобто спрямована на постійний динамічний розвиток.

Отже, ергономічна компетентність вчителя початкової школи є інноваційною професійно-особистісною характеристикою, що забезпечує розвиток і збереження власного та учнівського особистісного потенціалу, формування ергономічної свідомості педагога і є особливо важливою в умовах постійного збільшення інтелектуального та психофізичного навантаження. Зазначена проблема потребує більш детального вивчення, тому перспективи подальших досліджень будуть охоплювати практичні аспекти формування структурних компонентів ергономічної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Список використаних джерел

1. Груць Г. Особистість і професійна компетентність педагога в сучасній освіті // Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за ред. В. М. Чайки. Тернопіль: ТНПУ, 2020. С. 6 – 8.
2. Демідова Ю., Ігнатюк О. Ергономічна компетентність як результат навчання та інтегрований показник якості фахової підготовки майбутніх викладачів

закладів вищої освіти в умовах освітніх трансформацій. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «педагогіка і психологія». Педагогічні науки.* 2018. Вип. 2 (16). С. 192 – 198.

3. Сергеева В. Формування ергономічної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі професійної підготовки. *Педагогічний часопис Волині.* 2018. №1(8). С. 109 – 115.

Примакова Віталія,

докторка педагогічних наук, професорка, старша наукова співробітниця кафедри соціального захисту Вищого навчального закладу Utenos kolegija, Республіка Литва

ШКІЛЬНА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ З УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ЛИТВИ)

Війна в Україні, яку розв'язала 2022 року країна-агресор, спричинила масштабні міграційні процеси, зокрема стосовно не тільки внутрішньо переміщених осіб, а й людей, змушених шукати притулку в країнах Європи. Переважна більшість громадян України, які опинилися за її межами, раніше перебували на тимчасово окупованих та деокупованих територіях, а також у районах воєнних дій. Серед них багато дітей шкільного віку, які зазнали тривалого потужного стресу, передусім потребують безпеки.

Біженцям з України, які опинилися в країнах Європи, зокрема в Литві, було надано необхідну допомогу в задоволенні базових життєвих потреб: забезпечення житлом, продуктами харчування, засобами гігієни, одягом і взуттям. Країна потурбувалася про створення умов щодо соціального захисту мігрантів [4]. Зокрема, організовано навчання дітей, їхньої адаптації до життя в новому, якісно відмінному від попереднього, освітньому просторі.